

pisu iz Celja dne 11. t. m. Rečeni dopis je stvarno in mirno pisan ter prihaja iz peresa odličnega rodoljuba in slove v prevodu:

„Z opravičeno napetostjo smo pričakovali prvi vladni čin, ki se tiče slovenskih interesov, pri novem pravosodnjem ministru, zakaj ta bi nas imel poučiti, kako da se misli ravnati novi pravosodnji načelnik gledé slov. programa bistvene točke. Tak pa nam je prinesla „Wiener Zeitung“ z dne 6. t. m. — bila so to imenovanja na izpraznjena mesta v okrožji Celjskem — in mi izjavljamo takoj, da nam ni ugajal.

Mi Slovenci imamo mnogo razlogov, da pri svojem prizadevanji, naj se nam uresniči narodni program, pred vsem poudarjamo osobno vprašanje. Našim nasprotnikom to ni neznano, da pride na osebe mnogo, in to v pravosodstvu — vse. Da si pomagajo in nepoučene varajo, za to so si izmislili obrekovanje ter skušajo dokazati, da je vse to le borba za službe. Poučenih in stvarno mislečih ljudi seveda ne pridobijo za te svoje nazore. V tem, da se ne morejo premestiti in odstaviti, dalje v tem, da imajo sodišča pravico protestovati, so li naredbe zakonite, — v tem imajo sodnijski uradniki zaslombo, da jim je možno, brez pridržka izražati naklonjenost ali pa mržnjo svojo gledé rabe slovenskega jezika v uradu. No, gledé rabe slovenščine pri uradih, zlasti pri sodiščih, imamo le naredbe. Te naredbe opirajo se sicer vse na § 19. državnih osnovnih zakonov, — toda oni, ki bi jih imeli izpolnjevati, le-ti jih nečejo izpolnjevati, izgovarjajo se rekoč: § 19. izreka samó načelo; da se pa načelo izvrši, treba posebnega zakona, — naredbe izdane o jezikovnem vprašanji torej nimajo vezilne moči.

Tega sklepanja nimajo samo naši nasprotniki, — imajo ga vsi nasprotniki Slovanov.

Ker je po tem vsacemu jasno, kako težko da je rešiti jezikovno vprašanje po zakonodavnem potu in ker razvijajoči se narodi, kakor narod slovenski, ne morejo dopuščati, da bi vse pri starem ostalo, dokler se ne uredi jezikovno vprašanje, zategadel po pravici zahtevajo naredbe v zmislu in duhu državnih osnovnih zakonov, zahtevajo osob, ki morejo in hočejo izvajati take naredbe. V tem tičijo nagibi, zakaj narod slovenski zahteva, da se imajo na javna mesta namestiti osebe, ki imajo razven družih potrebnih lastnosti tudi sposobnost in voljo, da bodo izpolnjevali naredbe, izdane gledé rabe slovenskega jezika.

Če gre za pravo, imamo dovolj naredb, ki urejajo rabo slovenščine pri sodiščih ter bi v rokah slovenskemu uradovanju prijaznih mož omogočile tako poslovanje, da bi v tem oziru ne preostajalo mnogo do uresničenja našega narodnega programa.

Prvo imenovanje nas je torej presunilo in nadejati se nam je še mnogo začudenja, ako se

novi minister ne postavi na svojega prednika stališče, ki je v pošteval jemal službena leta in druge odnošaje a tudi gore omenjene razmere.

Razpisana so sedaj mesta: okrajnega sodnika v Šmarji pri Jelšah, mestni svetnika in pristava pri deželnem sodišči v Celovci in mesto predsednika okrožnemu sodišču v Rudolfovem. Le tedaj, ako se za poslednje imenovana mesta izbere prava osoba bomo gotovi, da se ne bode zopet odpravilo vse, kar se je poslednja leta pravosodstvu v jasno korist v djanji uvedlo.

In ali se ne bode gledalo na to, da bi se za rečeni mesti pri deželnem sodišči v Celovci imenovala sposobna prosilca, da se odpravijo gorostasnosti, da se s slovenskim ljudstvom — s tretjino vsega prebivalstva — obravnava po tolmačih. Dozvoljujemo si opozarjati grofa Schönborna na pritožbe, ki so se čule poslednja leta v javnem parlamentu o sodnijskih razmerah na Koroškem, kolikor se tičejo prebivalstva slovenskega. Se ve, da kakor stvari stojé, se nj. preuzvišenost o naših pritožbah opravičenosti ne bode mogla poučiti iz predlogov za navedena imenovanja, zastoj bode v njih iskal napotila, kako naj odpravi tako zlo; o tem se bode nj. preuzvišenost morala poučiti kje drugje.

Vendar se za zdaj nečemo udajati tožnim razmišljanjem, temveč upamo, da bode novi pravosodnji minister spoznal razmere ter delovanje svoje tako uredil, da ne bode v nasprotju z načeli, na katerih sloni ministerstvo grofa Taaffe.“

## Dopisi.

**Iz Dunaja.** (O vseučilišči) Rojaki! Že mnogokrat poudarjalo se je v naši družbi, kako potrebno in važno bi bilo, da se osnuje podporno društvo za slovenske velikošolce na Dunaju in storili so se tudi potrebni koraki, da se obistini ta namen. Slovenski klub na Dunaju je po našega vladarja prevzvišenih mislih skusil uresničiti ta namen o priliki štiridesetletnice njegovega vladanja, slovenski klub izdelal je pravila, katera so tudi že potrjena. Ni treba natančneje opisovati nujnosti in važnosti takega društva, saj je znano vsakemu, kako hudo se čisto godi našim velikošolcem, ki nimajo od doma ni podpore ni uspešnih priporočil. Ne samo, da si izpodkopavajo zdravje, da morajo duševno delati na vse pretege, da s tem zgubljajo moč in čas za učenje, odrivajo se tudi na pota, ki jih vodijo od poklica določenega jim po dovršenih naukih ter odtezajo na tak način narodnemu delu. Temu naj opomore naše društvo, varuje naj velikošolca prvi čas bivanja na Dunaju reve in gladú, daje naj mu priložnosti pridobiti si kako postransko opravilo, ki mu ne jemlje vse delavnosti in vsega časa. Za-

vest, da smo s tem ustvarili preblogo, naši narodnosti jako ugodno in nujno potrebno ustanovo, ta zavest osrčuje nas, da vstopimo pred Vas. Prosim Vas tedaj, da pristopite skoro in obilo temu društvu kot ustanovniki, ali kot redni udje ali podporniki, in da pošljete, — uvažujoč, da društvo počne deliti podporo o štiridesetletnici Njeg. Veličanstva, — čim preje Vam bode moči svoje doneske pod nadpisom društvenemu blagajniku gospodu R. Puklu, odvetniškemu koncipijentu, VII. Zieglergasse 65 na Dunaju. Ustanovniki plačajo vsaj po 50 fl, enkrat za vselej, pravne osebe (občine, društva itd.) po 100 fl, redni udje, to so oni, kateri prebivajo na Dunaju in njegovi okolici, vsaj po 3 fl. na leto, podporniki in to je lahko vsak vsaj po 5 fl. Za odbor: Ivan Navratil, Jos. Ciperle.

**Od Noveštife pri Gor. gradu.** (Hvala Bogu.) Naš novi župnik, č. g. Fr. Puntner so nas nepričakovano nepripravljene s svojim prihodom iznenadili. Naše priprave in naše veselje o tem splavale so po vodi. Naj nam ne zamerijo, saj vejo, da tega nismo vsega sami zakrivili. A tem slovesneja je bila instalacija ali vstolitev. Že dne 27. oktobra v soboto popoldan ob treh naznanjal je mogočen strel iz topičev in pa prijetno v klenk zvenenje je daleko okrog naznanjalo, da se bode prihodnji dan vršila pri nas vesela in prijetna svečanost. Krasno vreme je to kaj ugodno povspeševalo. Samo nebo je kazalo, da še le nismo čisto zadnji, kakor smo morali malo časa poprej vedno in vedno slišati. Sejmišče in okolica, kakor cesta, po katerej so se imeli gospodje pripeljati, bile ste primerno z „majami“, vencii, raznim zelenjem in napisii okinčane. V nedeljo ob 1/2 10. uri pripeljejo se naš vlč. g. dekan v imenu prevzv. in milostljivega knezo-vladike, da vstolijo novoimenovanega našega g. župnika. Ljudstva se je od vseh strani kar trlo, tako, da je bila naša prostorna cerkev skoraj premajhna. Kmalu potem postavijo naš g. učitelj bele in okinčane deklice z drugo šolsko mladino pred župnijo, od koder je mnogo občinstva in več vlč. gg. duhovnov našega novonastavljenega g. župnika spremljalo v krasno okinčano cerkev. Vlč. gg. duhovniki, ki so bili navzoči, so bili razen že omenjenih dveh, sledeči: Naš rojak, vlč. g. Sternad, župnik na Ljubnem, vlč. gosp. Rodošek, župnik v Šmartnem, vlč. g. Krener, župnik pri sv. Frančišku in dva očeta frančiškana iz Nazareta: oče magister in oče Metod. Vsem navedenim se za njihov trud in čast, katero so nam s svojo navzočnostjo pokazali, na tem mestu v imenu vseh župljanov najiskrenejša zahvalnost izreka. Bog plati! Potem so vlč. g. dekan, kakor je običajno, našega gosp. župnika instalirali. Na to še podajo vlč. gosp. dekan na leco in s prav ginljivimi v srce se-

gajočimi besedami navzočnikom temeljito razložijo, čemu so novi gospod k nam prišli, v imenu koga so prišli in kaj so nam prinesli. Ko so omenjali, da so nam prinesli — res dolgo časa — jako zaželeni mir in ljubezen, mislim, da nobeno oko, osobito naših župljanov, ki so toliko časa teh božjih darov pogrešali, ni suho ostalo. Hvala jim iskrena za te lepe besede, prepričani smo, da se bodo sedaj vresničile, kajti tudi mi župljani, hočemo oblubiti, da bomo vedno v božjem miru in sv. ljubezni z našim vlč. g. župnikom živeli, osobito, ker smo se že sami osvedočili, da so res gospod po volji božji. Bog jih nam ohrani krepkega na mnogaja leta! Ni mi treba omenjati, kako ginljivo se je potem daritev sv. meše vršila, ker to je samo ob sebi razumljivo, akoravno nismo bili vajeni v naši župnji takšnej slovesnosti in pobožnosti že več let navzoči biti. Konečno se zahvaljujem vsem, kateri so k tej svečanosti količkaj pripomogli in prosim prav vljudno vse, skazimo se vselej in pri vsakej priložnosti takšni, da bodemo vredni našega vlč. g. župnika še mnogo, mnogo let med seboj imeti. Bog daj!

M. Rihtar.

**Od Velike nedelje.** (Spominek.) Po cellem našem cesarstvu se je obhajala štiridesetletnica vladanja našega blagega in dobrotljivega cesarja Franca Jožefa, deloma po napravljениh svečanostih, deloma s postavljenjem in ustanovljenjem raznovrstnih spominkov in tudi drugače. — Tudi Velika Nedelja ni hotela biti najzadnja, ter se je priredila tukaj ob koncu šolskega leta lepa svečanost v proslavo Njih Veličanstva cesarja Franca Jožefa, na katero smo lahko ponosni in se je z radostjo spominjamo. — Da pa storimo tudi vidljiv spomin, zato se je v tukajšnji prijazni občini v Mihovcih zezidala lepa kapelica v proslavo Njih Veličanstva našega svitlega cesarja in na čast blaženi devici Mariji čistega spočetja. Da je bilo mogoče tako lepo kapelico postaviti, imamo se zahvaliti darežljivosti od strani občine povprek, kakor tudi poedinih občanov, posebej in blagodušnemu daru neke gospe iz Maribora, ki je rojena Nedeljščanka. Posebno pak se mora priznati veliki trud in marljivost gospoda občinskega predstojnika. — Blagoslovljena je bila ta kapelica v nedeljo 4. novembra t. l. od našega gospoda župnika, kateri so s svojim ginljivim in izbornim govorom razložili lepo navado pri nas na Slovenskem, da častimo našo blaženo mater devico Marijo, katera je naj mogočnejša priprošnjica in pomočnica v nebesih. —

**Iz Celja.** (Dijaška kuhinja) Za III. društveno, šolsko leto 1888/89 so darovali potem p. n. gg.: prevzvišeni gospod knezoškof Jakob Maksimilijan za september in oktober 6 fl., J. Bohinc, dekan v Braslovčah 5 fl., Jurij Klančnik, duhoven v Braslovčah 5 fl., J. Hri-

bernik, kaplan v Braslovčah 3 fl., Peter Erjavec, župnik v Trbovljah 5 fl. Jože Muha, v Trbovljah 2 fl., Andrej Elsbacher, trgovec na Laškem 5 fl., „Posojilnica“ Celjska 100 fl., dr. Franc Voušek, c. kr. sodnik v Gornjem gradu 5 fl., dr. Weingerl, v Krajskih toplicah 5 fl., dr. Ipavic Gustav, zdravnik v Št. Jurji ob j. ž. 5 fl., dr. Guido Srebre, odvetnik v Brežicah 5 fl., Josip Jeraj, župnik v Žaveu 5 fl., Gregor Presečnik, kaplan v Poličanah 3 fl., dr. J. Ev. Lipold, župnik v Velenji 5 fl., dr. Karl Schmidinger, c. kr. notar v Kamniku 5 fl., Ivan Kačič, c. kr. notar v Šoštanju 5 fl., Martin Kocbek, c. kr. notar v Marenbergu 5 fl., dr. J. Muršec, c. kr. profesor vseučilišča v Gradcu 5 fl., Anton Brumen, c. kr. sodnijski pristav v Slov. Bistrici 5 fl., Neimenovana v Dramljah nabrala 3 fl. 00 kr., Lovro Baš, c. kr. notar v Celji 5 fl., dr. Ludvik Filipič, odvetnik v Celji 5 fl., Milan Hočevan, trgovec v Celji 2 fl., Jurij Detiček, c. kr. notar v Celji 10 fl., Ljudevit Hudovernik, mestne fare kaplan v Celji 2 fl., dr. Ivan Dečko, odvetniški kandidat v Celji 10 fl., Franc Irgl, vikar v Celji 2 fl., Ivan Jerman, trgovec v Celji 2 fl., Mihael Kokot, učitelj v Celji 1 fl., Ivan Likar, sollicitator v Celji 1 fl., Franc Lipold, koncipijent v Celji 1 fl., Franc Lončar, koncipijent v Celji 1 fl., dr. Josip Serbec, odvetnik v Celji 10 fl., Tomaž Wajda, v Celji 1 fl., Vanič Dragotin, trgovec v Celji 2 fl., Raimund Kožer, posestnik v Celji 1 fl., Peter Majdič, posestnik umetnega mлина v Celji 50 fl.

(Konec prih.)

**S Planine** (Proti ponemčevanju) slov. narodne šole so že pred tremi meseci poslale ugovor občine: Planinska ves, Loke in Golobinjak v Gradec, oziroma na Dunaj k naučnemu ministerstvu ter vsak čas pričakujejo povoljnega odgovora. Ta protest je bil tako potreben, kakor še morebiti nikjer ne; kajti za šolo pri sv. Vidu na Planini je deželni šolski svet na prošnjo nemškutarske večine tamošnjega šolskega sveta, posebno vsled srčne želje g. nadučitelja Br. dovolil, naj se nemščina podučuje v I. razredu 5, reci: pet ur, v II. 8, reci: osem uč. na teden in v III. razredu naj bo nemščina učni jezik v vseh predmetih. To pač mora biti za največjega prijatelja nemščine preveč! „Vzdigni se, ukaz mi reče!“ pravi pesnik in tako naj sam sebi govori vsak Slovenec, kateremu je stoprav nekoliko mar za našo bodočnost! Vsak narodnjak naj dela na to, naj se vsi slovenski občinski zastopi in šolski sveti na Spod. Štajerskem, ki še do zdaj niso tega storili, oglašijo pri dež. šolskem svetu v Gradcu, prav za prav pri naučnem ministru, da razveljavi slaboglasni ukrep graškega dež. šolskega sveta gledé ponemčevanja slov. šol na spod. Štajerskem. Sicer g. naučni minister dobro ve, da ta ukrep ni po postavi, toda on ga nikakor

noče z enim odlokom ovreči, ter hoče obilo dela imeti. Mi, ki nismo posebno dobro podučeni o vseh opravkih naučnega ministerstva, menimo, da je g. Gautsch prav zadegatelj zahteval lansko seto v državni zbornici družega sekcijskega šefa s prav mastno plačo, ali bo pa morebiti letos terjal prav zaradi naših narodnih šol par novih uradnikov. Gospodje poslanci, tudi vi slovenski, le hitro dovolite! Kaj se bote jezili ali celo ustavljali, ker veste, da to mora biti ali ka-li! (Kar še sledi, to, g. do-disnik, naj ostane v našem koši! Ured.)

**Iz Ljubljane.** Obrtna strokovne šole naše se pričnó dne 3. decembra, vpisovanje pa bode dne 26. novembra. Učenci in učenke morajo se oglašiti s svojimi roditelji ali z njihovimi namestniki v pisarni strokovnih šol. Le-ta je v Virantovi hiši, v Zvezdarski ulici (I. nadstropje.) Treba je dokazati, da so otroci dovršili ljudsko šolo in izpolnili že 14. leto. — Otvorjenje se bode vršilo v družbi s slavnostjo, ki jo priredi ljubljansko mesto v spomin 40-letnega vladanja Nj. Veličanstva. Kdor torej ima otroka, ki je za to našo novo šolo, naj se posluži te lepe priložnosti, da mu priskrbi poduk na lehkí poti. Otrok bode mu za to gotovo kedaj vedel hvalo.

## Politični ogled.

**Avstrijske dežele.** Razprave o dednem pravu, kakor ga vstvarja za srednje kmetije načrt nove postave, gredó v drž. zboru le po malem naprej. Liberalni poslanci tej postavi niso prijazni in jim je ona le bolj, kakor se pravi, mrtvo rojeno dete. Na oko je v resnici v njej nekaj krivice, zakaj vsled nje ne dobijo vsi otroci enake dedščine ali erbijske; ali če se stvar vzame, kakor je, ne bode jim nobene krivice. — Nova vojaška postava pride k malú v razpravo v drž. zboru. Kakor je podoba, ne bode v tem brez hrupa in dolgih in recimo, dragih govorov, ni pa skorej dvoma, da se vzprejme prav, kakor je v načrtu vlade. — Shod katoliških veljakov na Dunaji se odloži na spomlad in izvrši se h koncu meseca maja. — Nemški štaj. kmetje niso veseli novih železnic, ki se napravljajo vsled sklepa dež. zbora po nekaterih krajih. Pravijo, da jim bodo brž več na škodo, kakor pa na korist. Ni brez vsega to, ali sedanji čas terja železnice in če jih ne napravijo po teh krajih, naredijo pa jih po drugih in tedaj še bode kmetom onih krajev več kvara po njih, koristi pa jim ne bode iz njih nobene. — Koroški drž. poslanec, dr. Ulbl molči trdovratno na vse to, kar mu očitajo oni gg. duhovniki, ki jih je bil v dež. zboru grdo napadel in potrjuje s tem star prigovor, ki pravi: drugo je obrekovati, drugo obrekovanje popravljati. — V ponedeljek je bil v Ljubljani živin-